

Przepisy czeskiej ustawy o arbitrażu. Przekład z wprowadzeniem

Uregulowanie postępowania arbitrażowego w Czechach zawarto w ustawie z 1994 r. (Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů). Od chwili wejścia w życie ustawa była kilkakrotnie nowelizowana (nowelizacje: 245/2006, 296/2007, 7/2009, 466/2011, 19/2012). Ostatnia nowelizacja, z 1.4.2012 r., dokonała obszernych zmian w zakresie regulacji arbitrażu w stosunkach z umów konsumenckich.

Przepisy o arbitrażu przestały być częścią Kodeksu postępowania cywilnego w 1963 r., wraz z nowelizacją Kodeksu postępowania cywilnego, Kodeksu cywilnego oraz ustawy –Prawo prywatne międzynarodowe. Pierwszy raz pojawiły się w 1895 r. w Kodeksie postępowania sądowego w sprawach cywilnych i karnych (Zákon č. 113/1895 ř.z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních), w którym wyodrębniono arbitraż z właściwości sądowej, umożliwiając zawarcie zapisu na sąd polubowny, w tych sprawach, w których strony są uprawnione do pojednania w sporze. Kodeks postępowania cywilnego z 1950 r. (Zákon č. 142/1950 Sb., o řízeních v občanských právních věcech) ograniczył postępowanie arbitrażowe jedynie do sytuacji, w której jedna ze stron była czechosłowacką osobą prawną. W 1963 r. instytucja arbitrażu została uregulowana odrębną ustawą o arbitrażu w handlu międzynarodowym i wykonywaniu orzeczeń arbitrażowych (zákon č. 98/1963 Sb., o rozhodčím řízením v mezinárodním obchodním styku a o výkonu rozhodčích nálezů), zgodnie z którą postępowanie arbitrażowe można było wszcząć jedynie w sprawach międzynarodowych z zakresu prawa handlowego. Jednym z głównych celów ustawy z 1994 r. było umożliwienie postępowania arbitrażowego w obrocie krajowym.

Po wejściu w 2004 r. Czech do Unii Europejskiej nastąpiła konieczność dostosowania przepisów o arbitrażu do prawa Unii. Wśród pięciu nowelizacji, najistotniejsze zmiany wprowadzono nowelizacją z kwietnia 2012 r. (19/2012), mającą na celu ochronę konsumentów przed nieuczciwymi praktykami przedsiębiorców. Wzmocnienie ochrony przełożyło się na zaostrzenie wymogów treści klauzuli arbitrażowej, jaką można zaoferować konsumentom: wprowadzenie obowiązku podania pełnych informacji o arbitrażu, oszacowania wszystkich przewidywanych kosztów związanych z arbitrażem oraz wyjaśnienie konsumentowi, przed podpisaniem klauzuli, konsekwencji jakie mogą wynikać z jej podpisania. Wprowadzono również obowiązek podpisania umowy arbitrażowej z konsumentem jako oddzielnego dokumentu. Ustanowiono listę arbitrów, prowadzoną przez ministerstwo, na którą wpisuje się arbitry mających pozwolenie na prowadzenie spraw ze sporów konsumenckich. Zaostrzono również kryteria wpisu na tę listę – obecnie wymaga się ukończenia studiów wyższych w dziedzinie prawa i przedstawienia zaświadczenia o niekaralności. Konsumentom otrzymano również możliwość zwrócenia się do sądu o uchylenie orzeczenia arbitrażowego, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów o ochronie konsumentów.

Nowością jest również wprowadzenie zakazu tworzenia stałych sądów arbitrażowych, nie powołanych na mocy przepisów prawa krajowego i międzynarodowego. Nowelizacja zbliżyła przepisy o arbitrażu do standardów europejskich i światowych.

Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů
O postępowaniu arbitrażowym i wykonywaniu orzeczeń arbitrażowych

30.11.1994 216/1994 Částka: 67/1994

ze zm. č. 245/2006, č. 296/2007, ona č. 7/2009, č. 466/2011, č. 19/2012,

CZĘŚĆ PIERWSZA

§ 1

Tento zákon upravuje rozhodování majetkových sporů nezávislými nestrannými rozhodci a výkon rozhodčích nálezů.

Ustawa reguluje rozstrzygnięcie sporów majątkowych przez niezależnych i bezstronnych arbitrów oraz tryb i sposób wykonywania orzeczeń arbitrażowych.

Rozhodčí smlouva

Zapis na sąd polubowny

§ 2

(1) Strany se mohou dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, s výjimkou sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu nebo o nichž to stanoví zvláštní zákon, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud (rozhodčí smlouva).

(2) Rozhodčí smlouvu lze platně uzavřít, jestliže strany by mohly o předmětu sporu uzavřít smír¹.

(3) Rozhodčí smlouva se může týkat

a) jednotlivého již vzniklého sporu (smlouva o rozhodci), nebo

b) všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu nebo z vymezeného okruhu právních vztahů (rozhodčí doložka).

(4) Není-li v rozhodčí smlouvě uvedeno jinak, vztahuje se jak na práva z právních vztahů přímo vznikající, tak i na otázku právní platnosti těchto právních vztahů, jakož i na práva s těmito právy související.

(5) Rozhodčí smlouva váže také právní nástupce stran, pokud to strany v této smlouvě výslovně nevyloučí.

(1) Strony mogą uzgodnić, że w sporach majątkowych między nimi, może rozstrzygać jeden lub więcej arbitrów lub stały sąd arbitrażowy (zapis na sąd polubowny), z wyjątkiem sporów powstałych w związku z wykonaniem wyroku i sporów doraźnych, które stały się prawomocne, a także tych określonych w odrębnych ustawach

¹ § 99 občanského soudního řádu.

Więcej informacji na stronie wydawcy

<http://www.ksiegarnia.beck.pl/czasopisma-adr-arbitraz-i-mediacja-kwartalnik>